

al Comte Nuno Sanç en el repartiment de l'illa després de la conquesta. Article extens de Quadrado, *Hist. de la conq. de Mall.* extractat també en el *C.T.M.* de Mascaró, pp. 1114-1131.

El nom de les tres poblacions deu derivar de la producció de porros, no pas de cap vegetal silvestre (com les porrasses), car tots tres termes tenen una bona producció hortícola.

Sa Porrassa, cala o portet a la costa de Mallorca, prop de Calvià (xl, 142, 16; *BDLC* xiv, 29). Contant el desembarc de les forces de Jaume I, el 1238: «no's pensaven ne sabien que a --- Senta-Ponça haguessen presa terra; e faheren la via de *La Porrassa*, qui és bon port a dues legües de la vila» Desclot (Cor., 75; i *N.Cl.* II, 100.13); «entraren-se'n el port de la Porrassa, e aquí ornejaren-se --- e quant foren ajustats denant o port de la *Porrassa*, preseren lo secost de la muntanya e aquí aturaren-se aparellats de batayla» (Desclot, §36, *NCL.* II, 100, 13ss.; Coroleu, 20 p.75); 1330: «CC duodenas kapidium de galga in petraria Ste. Eulalie, que est apud *Porrasiam*» (*BSAL* VII, 265a). També en la *Cròn.* de Pere el Cerimoniós, en l'expedició d'aquest rei, per rescatar l'illa, a la Corona catalana: «fem-nos venir tots los còmits --- e dixem-los què'ls paria del pendre terra --- un d'èls que li paria que a Santa Ponça --- e un altre dix q. més valia a *la Porraça*; e --- acordam q. més valia --- a *Paguera* --- q. la platja era mellor ---» (ed. Pagès 129.68, Bof. 133).

N'hi havia un homònim, també petit port de mar a la costa tarragonina, en el qual desembarcà Jaume I, tornat de Mallorca —completa ja la conquesta de l'illa el 1230: «a la Palomera recullim-nos en les galees e --- entram en mar e --- quan vench al tercer dia a la mitja nuyt, arribam a *la Porrassa*, que és entre Tamarit e Tarragona» (§106, Ag. 156); i nota al Desclot de *NCL.* p.137.

Potser arribà a tenir algun ús apel·latiu en aquest sentit mariner, car la *Cròn.* de Marsili, diu «aquella *porrassa*» (ed. Quadrado, p.125), referint-se a la tarragonina; i hi ha també un sector a *La Porrassa* accident a la Costa Brava prop de Tossa i L. d'Aversó, ho registra en el seu dicc. de rims, 52. Com indico en *DECat.* VI, 718a32-38, sembla tractar-se d'un ús translàtic del nom de planta *porrassa* aplicat a un cap de terra ample que s'interna en mar,² i que per consegüent dóna protecció a la raconada o cala adjacent: es veu que no era un veritable portet o cala, sinó una entrada de mar, espt. pròpia per desembarcar-hi per sorpresa o en cas d'urgència. En aquesta cooperaria la forma de les fulles de la porrassa i el fet que és una planta que creix en abundància a les costes. També ha donat nom a altres topònims menors a Mallorca. La Mola des *Porrassà(r)* a Caimari, partint amb Mancor (xl); carrer des *Porrassar* en el poble

d'Alaró (xl, 29.10); no sé si com a eco del coll i el comellar des *Porrasseret* de Bunyola, que no poden ser gaire lluny (xl, 1.5, 12.4). Can Toni *Porrassà(r)* a Binifato te. Costitx (xl). D'altra banda la porrassa, porta també a les illes el nom de *porró* del qual *porrassa* és derivat; i aquest nom apareix així mateix denominant accident de costa: *S'illa des pòros* a la costa de Santa Margalida (xl, 30.23, *Masc.* 12G5, i ja en el m. Despuig). Una altra d'igual nom a Menorca (a la punta del cap Cavalleria de Fornells, xliv, 37.3, *Masc.* Ap. 3B1). I també deu venir d'aquesta acc. de *porros* algun nom del Princ.: Quadra de *Matba-de-Porros* que devia ser al NE. de Segarra no lluny del límit amb el Solsonès com a lloc petit, de dos focs en el cens de 1339 (*CoDoACA* XII, 59), citat darrere Ivorra, Claret i Sellés seguit de Montfalcó i Torroja.

¹ Potser err. en lloc d'això «valle *Porrara*», que cita d'un doc. de 1276, Albert Manent, *Top. de L'Aleixar*; o seria variant mossàrab de -ARIA, *E.T.C.* I, 155?—² En efecte aquesta fou l'acc. primitiva, i és només com a nom del cap que l'usa la *Cròn.* de Jaume I, en la narració del seu desembarc a l'illa: «les nostres naus ab hé 300 cavallers --- eren al cap de *la Porrassa*; e viren la ost del rey de Maylorques al vespre que fo exida en la serra del port de *Portupi*» (§61, Ag.101).

LA PORRIJA

És un balç submarí («bau») a la costa del Cap de Creus més cap a terra del de *Maça d'Oros*, davant Cadaqués (xlv I, 123). Coincideix amb el II. *PORRIGINEM* (acus. de *porrigo*) 'tinya' usat per Lucili, Horaci i Plini.

¿Designaria, doncs, alguna alga o planta anàloga, que s'assembla als porros o porrasses?¹ No veig clar que aquest mot llatí tingui una arrel diferent de *PORRUM*, car en part hi pogué haver alteració dissimilatòria de *prurigo* 'picor, pruija' si bé orientada per la infl. de *PORRUM*.

A continuació un gros plec de *NLL* valencians, que semblen tots derivats de *porro* o *porrassa*, per via mossàrab. *El Porri*, te. Sueca (ape.24) Com si fos resultat d'un mossàr. *porrin, provinient d'aquell *PORRIGINEM*.

Però ens en desenganya el grup format per *El Porró*, O. te. Alfauir (xxii, 141.5). Lloma de *Porron* te. Sumacàrcer (xxi, 139.2, 140.1). *Porrónes* pda. d'Agullent limítrofa de Benissoda (xxxii, 96.6 i 97.18); hi relacionem *Borrunes* del te. de Bunyol (*GGRV* v 1.314); que presenta el mateix mot en forma més arabitzada: sembla identificable amb *burún* «urceus» (gerra) de *RMa.* i Simonet. És clar que això és el cat. *porró*, però l'antiga i vasta aparició en *NLL* valencians fa pensar que el nostre *porró*, al capdavant no